

KdG Research

Karel de Grote Hogeschool

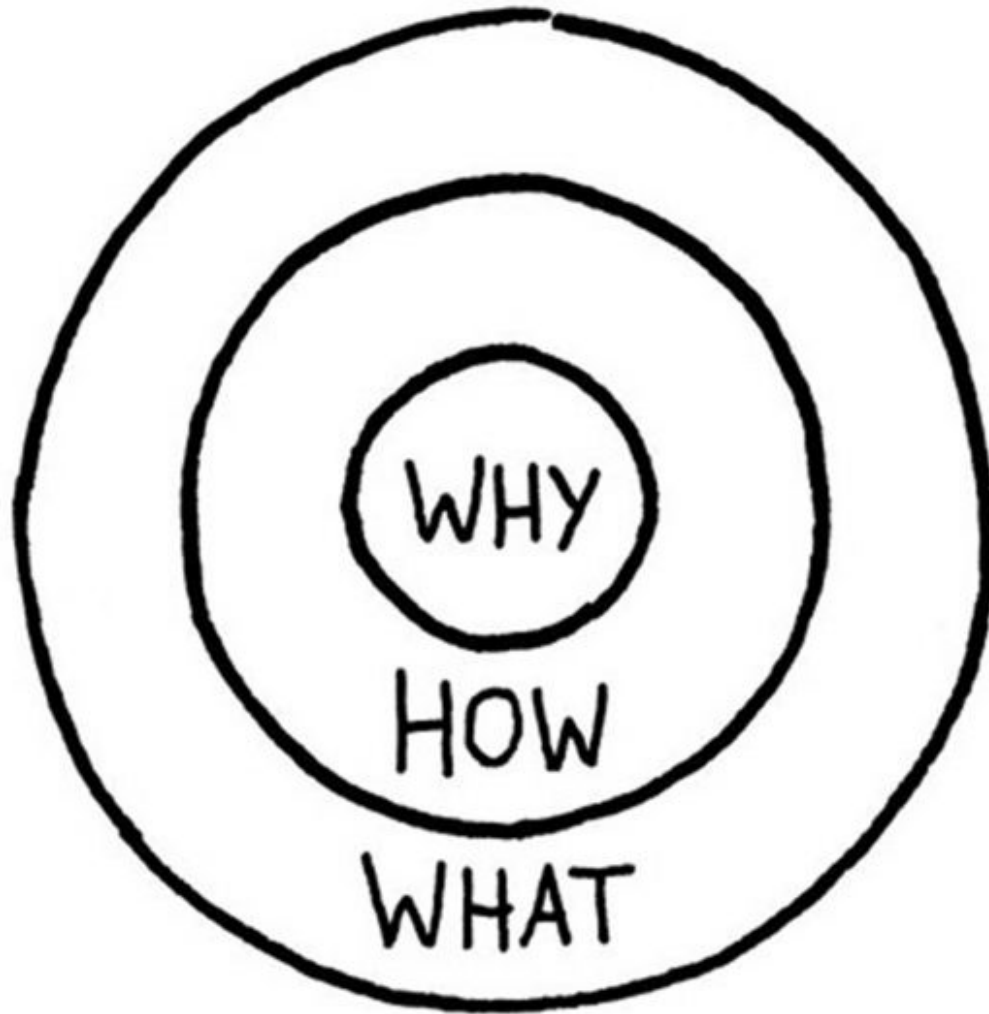
Participatie in tijden van verandering

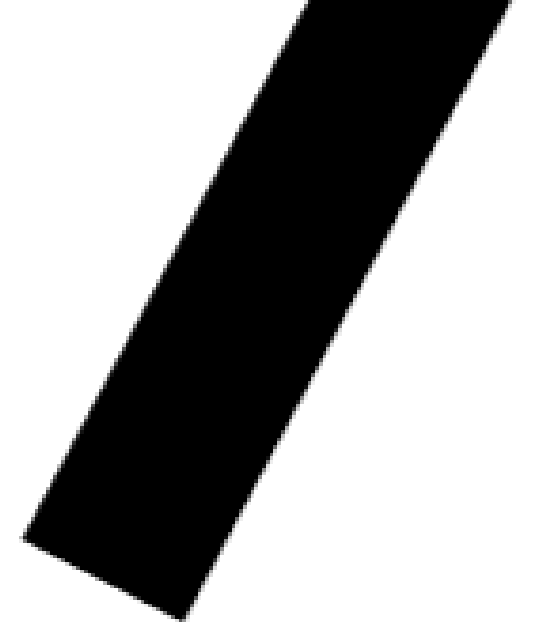
Studiedag BOA

An Piessens en Siska van Daele

6 juni 2023

Waarom?

1. Waarom kinderparticipatie?

Waarom (persoonlijk)

- Wie ben je?
- 1 ervaring met kinderparticipatie
- Waarom koos je voor deze workshop?
- Schrijf 1 vraag op waar je graag een antwoord op wil vinden.

Schrijf die vraag op een post-it.

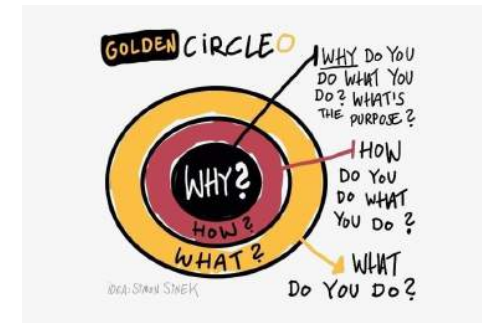
1. Waarom kinderpaticipatie?

Waarom (maatschappelijk)

- BOA-decreet
- Kinderrechtenperspectief (participatie, Art. 31)
- Leereffect
- Kennis over drempels in het aanbod
- Gebruikersperspectief

Gebruikers

- Kinderen
- Gezinnen
- Samenleving

Hoe?

2. Hoe

Kennis verzamelen over participatie

- Wat vind jij belangrijk in kinderpaticipatie?
- Kan je een tip delen met de anderen?

[Inspiratiekader](#) Opgroeien

2. Hoe?

Principes

- Participatieve basishouding
- Bruikbaarheid en begrijpbaarheid
- Kwaliteit
- Ook participeren moet je leren
- Waarom zouden kinderen meedoen?

Interessante websites

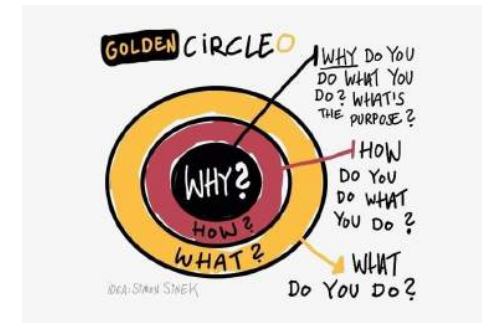
[Inspiratiekader](#) BOA (Opgroeien)

[Inspraakplatform](#) Kind & Samenleving

Demos over [participatie](#)

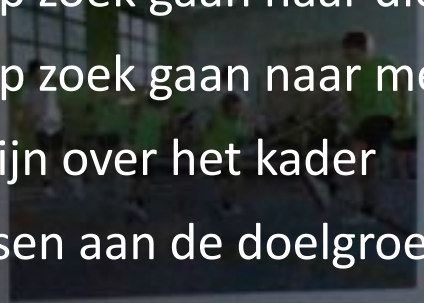
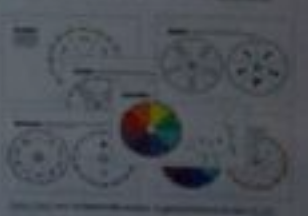
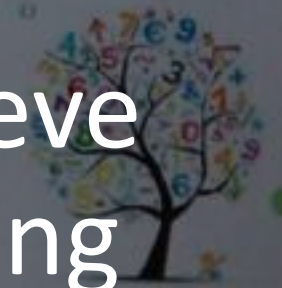
VVSG over [beleidsparticipatie](#)

[Stichting Alexander](#)

Participatieve basishouding

- Interesse in verschillende perspectieven
- Actief op zoek gaan naar die perspectieven
- Actief op zoek gaan naar meerstemmigheid
- Eerlijk zijn over het kader
- Aanpassen aan de doelgroep

TURNEN IS LEUK

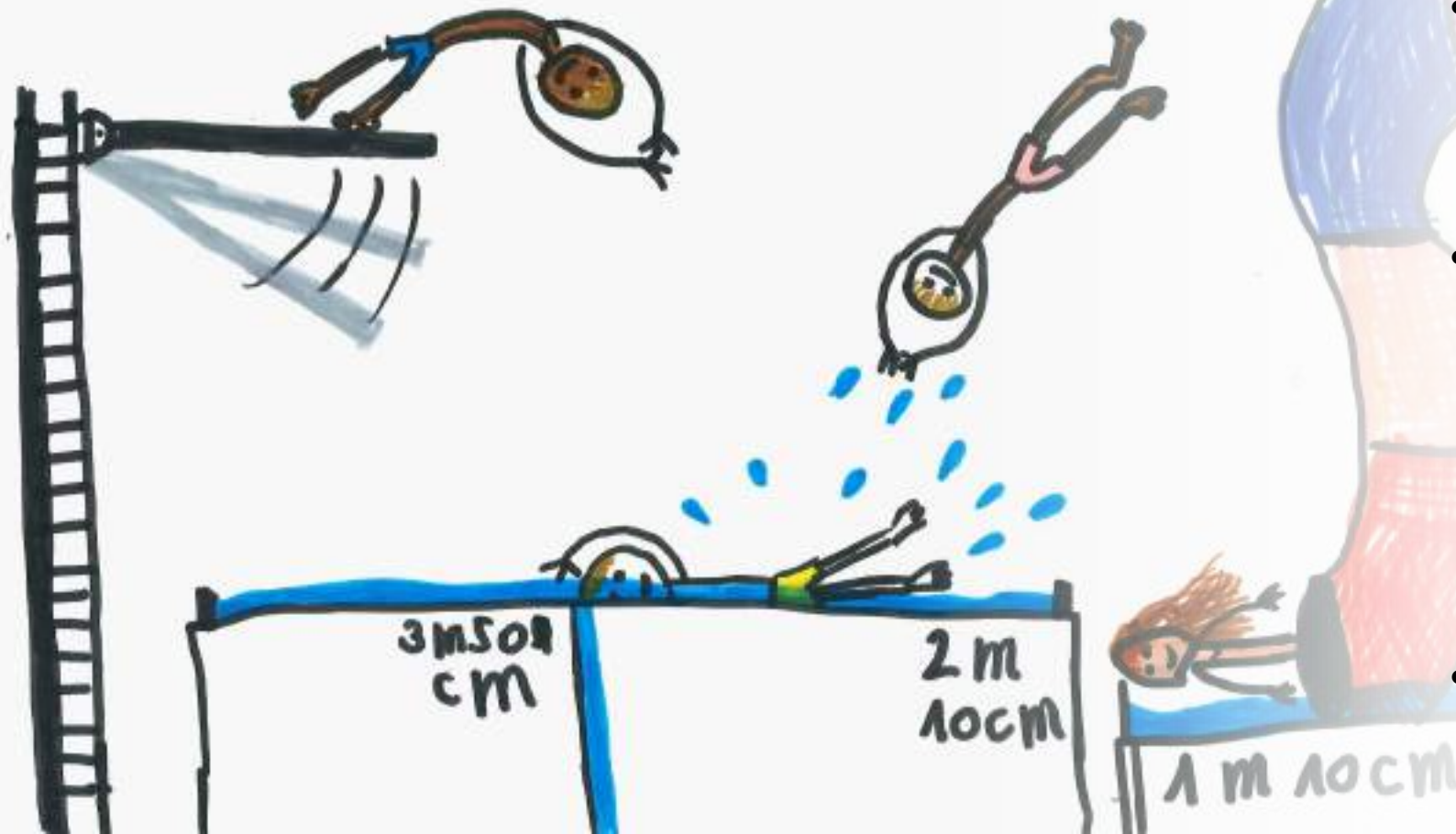

Bruikbaarheid en begrijpbaarheid

- Zoek kinderen op in hun vertrouwde omgeving (school, jeugdwerk, buitenschoolse opvang, rondhangend, observeren)
- Vertrek altijd vanuit de leefwereld van de groep kinderen die je voor je hebt
- Denk na over wie je insluit en uitsluit met het proces: leeftijd, achtergrond, kennis, gender, ...

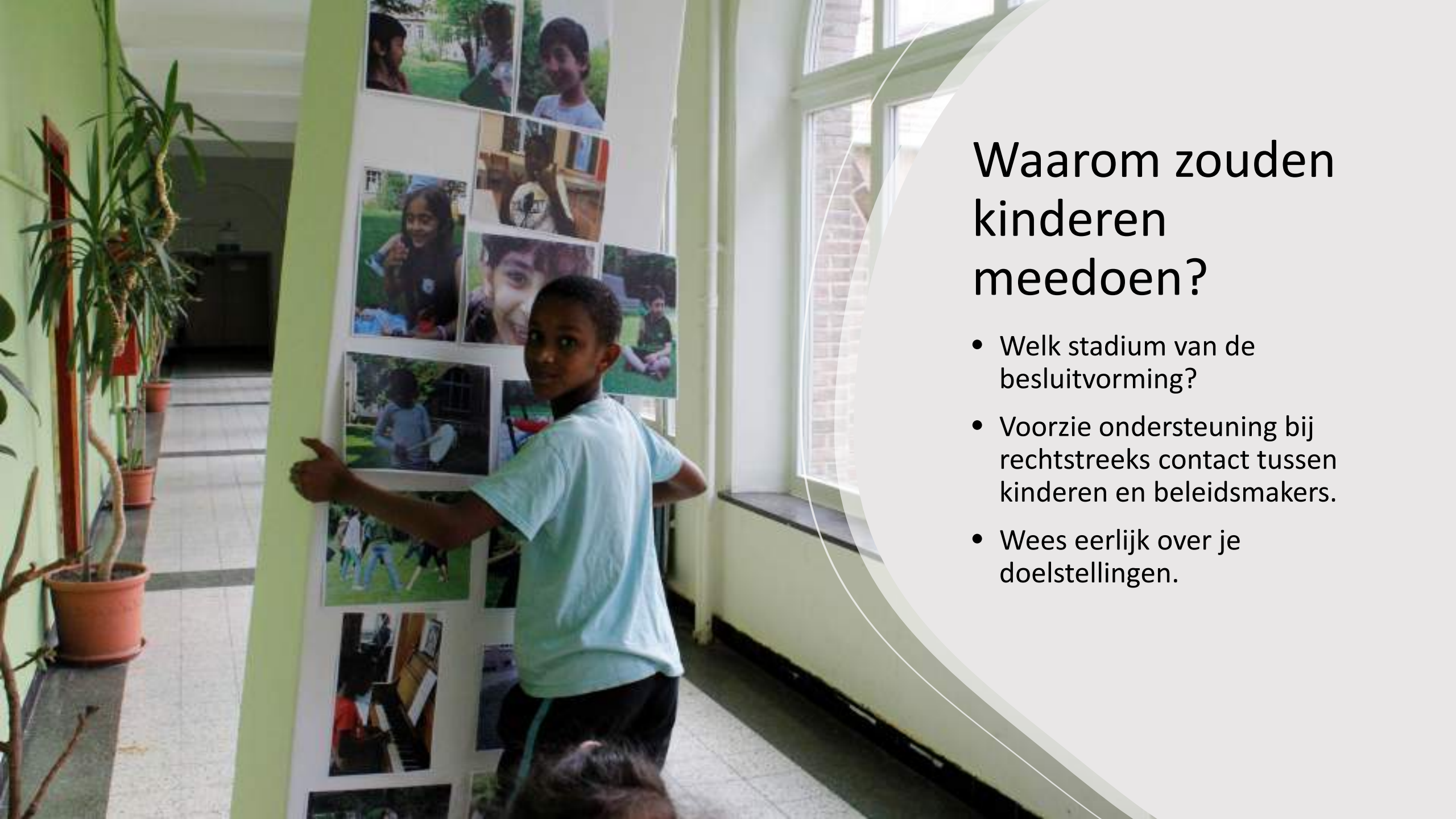
Kwaliteit

- Maak bewuste keuzes over kwantiteit, kwaliteit en diversiteit: welk soort activiteit of proces voorzie je?
- Kwaliteitsvolle adviezen krijgen: zoek naar manieren om uit de eigen leefwereld te stappen. → Bv. een bezoek aan een andere gemeente, visuele voorbeelden van wat er mogelijk is, een voorbeeldendatabank aanreiken.
- Kies je methodieken doordacht, maar blijf flexibel

Ook participeren moet je leren

- Geef kinderen de kans om te groeien in een inspraaktraject.
- Dwing geen participatie af.
- Betrek ook anderen, professionals (bv uit jeugdwerkingen, leerkrachten, ...).
- Zorg eventueel dat kinderen in een workshop kennis kunnen maken met een bepaalde werkvorm of denkwijze.
- Zoek uit welke vaardigheden je van kinderen verwacht om dit te kunnen doen en pas daarna eventueel je participatieproces aan.

Waarom zouden kinderen meedoen?

- Welk stadium van de besluitvorming?
- Voorzie ondersteuning bij rechtstreeks contact tussen kinderen en beleidsmakers.
- Wees eerlijk over je doelstellingen.

Toepassing

1 Bespreek de voor- en nadelen van een van volgende methodes

- Een enquête
- Een focusgroepgesprek
- Een kinderparlement, of een kinderraad
- Participatiesessies op scholen
- Een ideeënbus

2 Feedback & feed forward

- Kies in je groep een eigen voorbeeld van kinderpacticipatie
- Bespreek dat voorbeeld aan de hand van de principes
- Benoem één punt dat je kunt versterken

Wat?

Een voorbeeld van enkele principes en een pleidooi voor flexibiliteit

Onderzoeksvragen

- Hoe beleven kinderen op de vlucht hun schooltijd en hun vrije tijd?
- Hoe kunnen begeleiders en leraren het welbevinden van kinderen op de vlucht bevorderen?

Design belevingsonderzoek

Belevingsonderzoek in setting 1

Opvangcentrum 1

Stedelijke omgeving
6 weken (10 activiteiten)
3 terugkomactiviteiten

Deelnemers

19 kinderen tussen 6 en 12 jaar
Uit 11 landen

School 1

9 kinderen uit
het opvang-
centrum
1 schoolbezoek

School 2

6 kinderen uit
het opvang-
centrum
1 schoolbezoek

4 kinderen gin-
gen naar andere
scholen die niet
bezocht zijn

Onderzoeksperiode

Februari - Maart 2019
Terugkommomenten in april en
september 2019, januari 2020

Belevingsonderzoek in setting 2

Opvangcentrum 2

Dorpsomgeving
6 weken (10 activiteiten)
2 terugkomactiviteiten

Deelnemers

15 kinderen tussen 6 en 12 jaar
Uit 8 landen

School 3

8 kinderen uit
het opvang-
centrum
1 schoolbezoek

School 4

7 kinderen uit
het opvang-
centrum
1 schoolbezoek

Onderzoeksperiode

Mei - Juni 2019
Terugkommomenten in juli 2019
en februari 2020

Context: opvangcentra Linkeroever en Lint

- Opvangcentrum = thuisbasis, vertrouwen, omstandigheden creëren
- Kinderen zijn verspreid over verschillende scholen.
- Praten over vrije tijd op school is moeilijker.

Kijken door de ogen van kinderen

Digitaal materiaal gebruiken in
onderzoek, een leerverhaal over
beleving, actorschap en de rol van
begeleiders

Methode: photovoice en photo-elicitation

Wat is het?

- Een proces waarin mensen – met minder macht omwille van armoede, taalbarrières, klasse, etniciteit – video en foto's gebruiken om verschillende aspecten van hun omgeving en ervaringen te tonen en delen met anderen.

Praktisch

- Deelnemers hebben zelf de camera in de hand en kiezen waarvan ze foto's willen maken.

Materiaal

- Camera, iPad, Camera op smartphone

Digitaal materiaal gebruiken in een participatief traject

Deel 1

Waarin we met frisse moed en grote verwachtingen beginnen.

Al snel moeten we onze aanpak bijsturen.

We bouwen een band op, laten controle los.

De kinderen nemen steeds meer de regie in handen.

Start

- Groepsgesprekken over vrije tijd
- Wandeling met foto's door het centrum

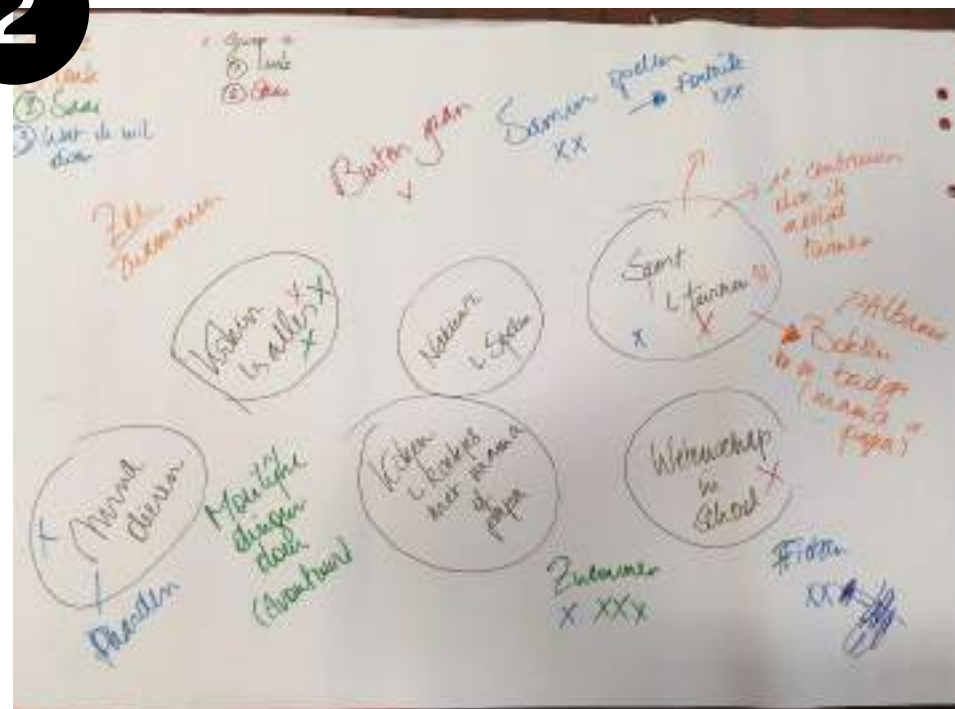
Twee 'kritieke incidenten'

Een gebeurtenis die vraagt om reflectie en eventueel bijsturing van de aanpak.

1

Een groepje van 5 of 6 jongens gaat mee op wandeling door het centrum. Ze zijn erg enthousiast en doen ook nogal wild. Op een gegeven moment rent een van de jongens weg met een van de iPads. De onderzoeker probeert hem tegen te houden. Dat lukt eerst niet. De andere onderzoeker houdt hem wel tegen en pakt de iPad af. De jongen is boos en gooit de houder van zijn naamkaartje weg. Later die dag maken we het goed.

2

Reflecties over de start

Als onderzoeker en als mens

- Materiaal afpakken van de kinderen?
- Is de methodiek goed gekozen?
- Wat kunnen we anders doen?
- Situatie met 1 of 2 iPads voor verschillende kinderen is moeilijk te beheren.

Wat zien we bij de kinderen?

- Veel interesse in digitale tools.
- Games - *FORTNITE!*
- Eerste vragen gaan over 'iets voor zichzelf hebben'.

Ga jij voor mij een iPad kopen?

Mag ik een foto maken?

Proces

- Ondersteunende activiteit – rust creëren.

Relatie en vertrouwen opbouwen

- Kinderen vragen of ze een foto mogen maken met onze camera's.
- Dat mag, met enkele duidelijke regels.
- Kinderen willen zelf kunnen kiezen.

Kinderen versterken in fotografie met workshops

- 2 professionele fotografen – M/V
- Kleine groepjes
- Elk kind mocht een tijdje foto's maken.
 - Professionele camera
 - iPad
- Ruimte voor experiment
- Binnen en buiten

Wat tonen de kinderen?

Reflecties

Proces

- Enthousiasme
- Rust
- Afspraken zijn mogelijk
- Kinderen delen de iPads en camera's.

Inhoud

Wat leren we over de kinderen?

- Ruimte
- Spel
- Andere kinderen
- Begeleiders
- Ouders
- Spelen met identiteit
- Gaan gretig in op nieuwe info.

Onderzoekskeuzes en pedagogische keuzes

Groepsdynamiek – relatie met de kinderen

- Nadenken over aanbod voor de groep.
- Nieuwe impulsen geven aan de kinderen.

Onderzoeker

- Gelaagde beelden
- Kinderen nemen steeds meer regie in handen van foto's.
- Kinderen willen foto's zelf hebben.

Een einde ... op de eerste plek

Kinderen kiezen foto's uit voor de
tentoonstelling.

Ze mogen ook enkele foto's kiezen om bij
te houden.

Spelen

En als we de kinderen nu eens de weg laten zoeken? Met een van onze smartphones?

Digitaal materiaal in een participatief traject

Deel 2

Waarin we enkele keuzes uit periode 1 vasthouden en nog verder door proberen te trekken.

Waarin we ook merken dat participatief onderzoek noodzakelijk samengaat met gedeeld eigenaarschap.

Waarin we smartphones op zich ook als deel van het onderzoek gaan beschouwen.

Keuzes voor de tweede onderzoeksperiode

- Meer individueel werken.
- Duidelijke regels voor gebruik iPads en camera's.
- Regelmatige herhaling van een activiteit.
- Voldoende aanbod voor de groep, ism het opvangcentrum.
- Eigenaarschap over beelden – door telkens opnieuw foto's te laten kiezen die de kinderen konden bijhouden.

Photovoice verspreid over de onderzoeksperiode

Een spontane photovoice

Tijdens een observatie maken de kinderen om beurten reeksen foto's.

Spelen met identiteiten

- Niet zuiver documenteren.
- Kind kiest welke foto's we moeten maken.

Een extra betekenislaag

De smartphone als toegang tot beleving van kinderen.

Observaties

Kinderen

... dansen

... luisteren naar muziek

Dankzij smartphone

Feest

- Playlist voorzien
- Kinderen nemen smartphone over
- Kinderen stellen eigen playlist in
- Feest met muziek van de kinderen

Tentoonstelling

- Samen maken
- Zichzelf herkennen

Meer weten?

1. Onderzoeksrapport
2. Verhalende website met:
 - Verhalen kinderen
 - Praktijkenbibliotheek
 - Manifesto

<https://onderweg.kdg.be/>

Afrondend

- Participatieve basishouding
- Bruikbaarheid en begrijpbaarheid
- Kwaliteit
- Ook participeren moet je leren
- Waarom zouden kinderen meedoen?

Kaders

IVRK

Recht op mening en gehoord worden

Recht op vrije tijd, rust en spel

Pedagogie Reggio Emilia

Meertaligheid – 100 talen van kinderen

(Veer)krachtige kinderen

Pedagogisch documenteren als methode

Instagrampagina
[@opwegmetkinderenopdevlucht](https://www.instagram.com/opwegmetkinderenopdevlucht)

Interactieve omgeving over
kinderen op de vlucht.

